

Alte Drucke

**SERMONES || D. Guarrici Abbatis Ignia-||censis, magni
illius Bernardi olim discipuli, mul=||ta pietate ac
eruditione differti, iam recens ad || ...**

Guerricus <Igniacensis>

Lovanii, 1555

Sermo de Aduentu Domini.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150379

Sermo de Ad- uentu Domini.



ALVATOREM EX- *Philip. 2.*
pectamus. Verè expectatio *Proue 10.*
iustorum lætitia, expectan- *Titum 2.*
tium beatā spem, & aduen-
tum gloriæ magni Dei, &
Saluatoris nostri I E S V
CHRISTI. Et nunc *Psal. 38.*

quæ est expectatio mea, inquit iustus, nōne Do-
minus? Et conuersus ad Dominum, scio, inquit, *Ibid. 118.*
quia nō confundes me ab expectatiōe mea, quia
iam substātia mea apud te est, quia natura nostra
de nobis sumpta, & pro nobis oblata, apud te glo-
rificata est: spem nobis tribuēs, quia ad te omnis
caro veniet, caputq; membra sequentur, vt holo
caustū compleatur. Plenior tamen fiducia, quia
tutior consciētia, Dominum expectare potest, *Qui sint*
cui dicere datum est, substantia possesiunculæ *qui securi*
meæ o Domine apud te est: quia facultates meas, *dominū ex*
vel tibi erogando, vel pro te contēnendō, in cœ- *pectare pos*
lis thesaurizauī, & ad pedes tuos, omnia mea de- *sint.*
posui, sciens quia potens es depositū meum non
modo seruare, sed etiam in centuplū restituere,
& vitam æternam adiungere. Quā beati vos pau-
peres spiritu, qui iuxta consiliū admirabilis con-
siliarij thesaurizastis vobis thesauros in cœlo, ne

A v fin

DE ADVENTV DOMINI

si in terra thesauri vestri remanerēt, corda quoq;
 vestra pariter putrescerēt. Vbi enim, inquit, the-
Matth. 6. saurus tuus, ibi & cor tuū. Eant igitur, eāt corda
 post thesauros suos, sursum affixa sit cogitatio, &
 ad Dominū suspensa expectatio: vt & vobis com-
Philip. 3. petat dicere cum Apostolo, Nostra aut cōuer-
 satio in cœlis est, vnde etiā Saluatorē expectamus.
Psal. 24. O expectatio gentiū, vniuersi qui te expectāt nō
 confundētur. Te enim expectauerūt patres no-
 stri, oēs iusti ab origine mūdi, in te sperauerūt, &
 nō sunt confusi. Iam enim suscepra misericordia
 tua, in medio templi tui, chorus lætantiū & lau-
 dantiū concinit: Benedictus qui venit in nomine
 Domini. Expectās expectaui Dominū, & inten-
 dit mihi. Et in humilitate carnis agnoscētes maie-
 statē diuinitatis, Ecce, inquiūt, Deus noster iste:
 expectauimus eū, & saluabit nos, iste Dominus,
 sustinuius eū, exultabimus & lætabimur in sa-
 lutari eius. Sicut aut Ecclesia in antiq; iustis, ex-
 pectauit aduentū primū, sic in nouis reexpectat
 scdm: sicut in primo certa de precio redēptionis,
 sic in secundo de prēmio remunerationis: atque
 huius expectatiōe spei, suspēsa à terrenis, tam fœ-
 liciter quā ardēter inhiat æternis. Cū igitur
 alij festinantes præsētib; beari, nec sustinētes
 consiliū Domini currunt ad diripiendam prædā
 huius mundi, beatus vir cuius est nomen Do-
mini spes eius, & nō respexit in vanitates & insa-
 nias falsas, abstinet se à vijs eorū tanq̃ ab immū-
 dijs, sciens melius esse humiliari cum mitibus,
 quā diuidere spolia cū superbis, Loquēs secū
 conso-

cōsolatur se, & ait: Pars mea Dominus, (dixit aīa *Thren. 3.*
 mea) propterea expectabo eum. Bonus est Do- *Ibidem.*
 minus sperantibus in eum, animæ quærenti illū.
 Bonū est cum silētio prestolari salutare Domini.
 Defecit quidē aīa mea in salutare tuū ō Domine:
 sed in verbū tuū superesperavi. Spes quidem quæ
 differtur, vt scriptum est, affligit animā: sed licet *Prone. 13.*
 lassa sit ex desiderij dilatione, secura est tamē ex
 promissioe. In ipsum nō solum sperās, sed & su-
 persperās adijciā spem super spem: sicut alsidue *n*
 adijcitur tribulatio super tribulationem, dilatio *"*
 super dilationē. Certus sum enim quia apparebit *Abacuc 2.*
 in finē, & nō mentietur. Ideoq; & si morā fecerit
 expectabo eum: quia veniēs veniet & nō tarda-
 bit vltra præstitutū vel opportunū. Quod oport-
 unū? Cū impletus fuerit numerus fratrum no-
 strorū, & consummatū fuerit tempus misericor-
 diæ ad pœnitentiā indultū. Audi Esaiā ad super-
 na sepius admissum consilia, quo videlicet consi-
 lio Dominus iudiciū differat. Propterea, inquit, *Esa. 30.*
 Dominus expectat vt misereatur vestri, & ideo
 exaltabitur parcēs vobis: quia Deus iudicij Do- *Dilationis*
 minus, beati omnes qui expectāt illū. Propterea *inducijs ad*
 si sapias, prospicies tibi quomodo dilationis huius *pœnitentiā*
 inducijs vtaris: utiq; si peccator es, ad pœniten- *datis cautē*
 tiam nō ad negligentia: si sanctus, vt proficias in *vtendum.*
 sanctitate, non vt deficias à fide. Si enim dixerit *Matth. 24.*
 malus seruus ille in corde suo, Morā facit Domi-
 nus meus venire, & cœperit percutere cōseruos
 suos, manducet autē & bibat cum ebriosis, veniet
 Dominus serui illius in die qua nō sperat, & die
 qua

DE ADVENTV DOMINI

qua ignorat, & diuidet eum, partemq; eius ponet cum hypocritis. Illic erit fletus & stridor dentiū. Huius serui nequam & infidelis videtur esse vox illa tædij & desperationis, quæ apud Esaia legitur, quia videlicet moram faciente Domino frequentibus nuncijs eius increduli & illusores insultare videtur: Manda remanda, manda remanda, expecta reexpecta, expecta reexpecta: modicum ibi, modicū ibi. Sed quæ pœna sequatur miseros Propheta non tacuit, cum post pauca subintulit, Et erit eis, inquit, verbum Domini, quod videlicet subsannāt, dicentes prophetis, Manda remanda, manda remanda, expecta reexpecta, expecta reexpecta, modicum ibi, modicū ibi: vt vadant & cadant retrorsum, & conterantur & illaqueantur & capiātur. Vadūt retrorsum per apostasiam, cadunt in criminalia, illaqueantur mortifera delectatione, vel quadam inextricabili peccandi necessitate, vt nec velint, nec possint pœnitere: capiuntur improvisa morte, conteruntur æterna damnatione. Nescit enim homo finē suū: sed sicut pisces capiuntur hamo, & aues laqueis, sic homines, inquit Salomon, capiūtur tempore malo, cum eis extemplo superuenerit. Propterea videlicet ne pro dilatiōe spei, fides nostra tepescat aut æstuet patientia, & incipiamus esse de illis qui ad tempus credunt, & in tempore temptationis recedunt, clamat nobis de cœlo qui fidem donat, donatam probat, probatam coronat, Qui crediderit, inqt, non festinet, scilicet videre quod credit. Si enim quod non videmus speramus, per

patien-

Esa. 28.

Ecclesi. 9.

Esa. 28.

patientiā expectamus. Sponsæ quoq; suæ, quam
 sibi desponsauit in fide, mandat Deus per Osee *Osee 3.*
 dicens, Dies multos expectabis me: non forni-
 caberis, & nō eris cum viro. Hoc nempe est Do- *Quid sit*
 minū veraciter expectare, si fidem ei seruemus: *expectare*
 vt licet careamus consolatione præsentis eius, *Dominū.*
 adulterum tamen nō sequamur sed pendeamus
 ad reditum eius. Sic nanque Dominus ait in eo- *Osee. II.*
 dem propheta, Pendebit populus meus ad redi-
 tum meum. Pulchrè omnino & propriè pende-
 bit, tanquam inter cœlum & terram: vt licet ad-
 huc apprehendere cœlestia non valeat, non velit
 tamen tangere terrena. Et si aliquando tangit, nō
 nisi summis articulis, id est extremis partib⁹ ani-
 mæ: propter necessitatem scilicet corruptionis
 nostræ, cui cogimur seruire, quā diu creatura vani-
 tati subiecta est, nō volēs. Vulgo dicitur: Malè
 expectat qui pendet. Ego autem dico: foeliciter
 expectat qui sic pendet. Quamobrem elegit hoc
 suspendium anima mea, & in ipso suspendio mor-
 tem ossa mea: vt perseveranter in cruce ista pen-
 dere merear, donec ibi moriar. O Domine Iesu
 cum animā potestate positurus esses, & quo ge-
 nere mortis id facere velles, tuo subesset arbi-
 trio, suspendium elegit anima tua: vt exaltatus à
 terra, nos quoque ad te traheres, & à terrenis sus-
 penderes. Sed nec ante mortē deponi passus es,
 vt & nos vsque ad mortē in cruce perseveremus:
 & vt de ipsa tanquā de sublimi gradu facilior sit
 in cœlum conscensus. Gratiastibi Domine Iesu:
 Ibi sumus, ibi te expectamus, nō Heliam, qui ad
 deponen-

DE ADVEN. DOMI. SER. I.

deponendum nos veniat: sed Heli, id est Deum nostrum qui nos suscipiat. Modicū ibi, modicum ibi, si mandas atq; remandas: ego quidē mandatis tuis semel credidi, sed adiua incredulitatem meā, vt immobilis ibi te expectē, respectē, donec quod credo videā. Credo enim videre bona Domini in terra viuētiū. Credis & tu? Igitur expecta Dominum, viriliter age, confortetur corruum, & sustine Dominum. Væ his qui perdidērunt sustententiam, & diuerterunt in vias prauas. Et quid faciēt cū inspicere cōperit Dominus? Qui tamen longanimitē se mandat expectari, alibi se cito venturum esse promittit: in altero nimirum sustententiam informans, in altero pusillanimes confortans: imparatos terrens, & pigros excitans. Ecce, inquit venio cito: & merces mea mecum est, reddere vnicuique secundum opera sua. Et ad Hierusalē, Cito veniet salus tua, quare mœrore cōsumeris? Et reuera tempus breue est, maximē vniuscuiusque nostrum: licet longum videatur æstuantī, seu prę labore, seu prę amore. Ideoque vtrunq; necesse est, vt & timeamus iudicem qui prope est, & forsitan mihi, forsitan tibi in ianuā est, & lōganimitē expectemus si morā fecerit. Veniēs veniet ille Dominus, timor & desiderium nostrū, requies & merces laborātium, dulcedo & amplexus amantium, beatitudo omnium: Saluator noster Iesus Christus,

Qui viuit & regnat per omnia
secula seculorum.

Amen.

¶ SER-

Psal. 26.

Eccl. i. 2.

Apoca. 22.

Mich. 4.

SERMO DE EO

dem II.



C C E venit rex, occurramus
obuiâ Saluatori nostro. Pulchrè
Salomon ait, Aqua frigida animę *Prone. 25.*
sitienti, nuncius bonus de terra
longinqua. Bonus itaq; nuncius
qui aduentû Saluatoris nunciat,
reconciliationē mundi, bona superuēturī seculi.
Quâm pulchri pedes annunciantiū pacē, annun- *Esa. 52.*
ciantiū bona. Multi siquidem nō vnus: Multi, in-
quā, sed in vno spiritu longa serie ab initio seculi
nobis superuenēre nuncij: & omnium vox simi-
lis, vna sentētia: venit, ecce venit. Et vndē, inq;,
isti venēre nuncij? Vt scriptū est, de terra longin-
qua: quia de terra viuentiū, quæ magno intersti-
tio separata est ab hac terra morientiū: Nam in-
ter nos & illos adhuc chaos magnū firmatū est.
Inde tamen propheta nobis sicut & angeli missi
sunt: quia & si corpore hic versabātur, spiritu il-
luc assumebātur quādo mittendi erāt, vt illic au-
dirēt & viderēt quod hic nunciarēt. Huiusmodi
nūcij aqua refrigerij potusq; sapiētię sunt saluta-
ris aię Deū sitiētī: cui nimirū qui nūciat aduentū
vel alia mysteria Saluatoris, haurit ei & propinat
aquas in gaudio de fontib; Saluatoris: vt etiā nun-
ciātī sibi siue Esaie, siue cuilibet ex pphetis, eadē
aia respondere videatur verbis Helizabēth, quia
eodē potata spiritu quo Helizabēth, Et vndē hoc
mihi,

DE ADVENTV DOMINI

Eccl'i 22. mihi, vt veniat Domin⁹ meus ad me: Ecce enim vt facta est vox annūciationis tuæ in aurib⁹ meis, exultauit in gaudio spūs in corde meo, gestiens occurrere Deo Saluatori suo. Et reuera fratres exultatiōe spūs Christo veniēti occurrēdū est: & iam nunc à longē salutandus, vel certē resalutandus qui mādāt salutes Iacob. Amicū salutare nō cōfundaris, inquit sapiēs, quātō magis resalutare? O salutare vultus mei & Deus meus, quāta dignatio fuit quōd seruos salutasti, sed quātō maior quōd saluasti! Nec enim integra nobis salus esset, si salutes mādares, & nō dares. Dedisti autē: nō modō quos salutaueras verbis pacificis postmodū salutando in osculo pacis, videlicet per vnionē carnis: sed etiā salutē operādo per mortē crucis. Exurgat igitur spūs noster alacri gaudio, curratq; obuiā Saluatori suo: & iam à longē veniēte adoret & saluter acclamās ei & dicens, O Domine saluum me fac, ô Domine bene prospere: benedictus qui venturus es in nomine Domini. Salue qui venis saluare nos: benedictus qui venis benedicere nos. Igitur ô Dñe bene prospere, qui tam prosper & salutaris aduenis generi humano: Intēde, pspere pcede, & regna. Prosperū iter faciet tibi pater, Deus salutariū nostrorum. Prosperabitur, inqt pater, in his ad quē misi illū: nō pro votis carnaliū, nō pro volūtate Petri qui abhorrebat illū pati. Et omnia quæcunq; faciet prosperabūtur: nō ad præproperā hominū voluntatē, sed ad verā corū salutē. Vana quidē salus hominis, sed Domini est salus, qui operat⁹ est salutem

*Christo ad
nos veniēti
alacriter
occurrēdū.*

salutem de sanguine suo: fundēs illum in preciū,
 & propinās in potum. Veni ergo ô Domine sal-
 uum me fac, & saluus ero: veni & ostende faciem
 tuā, & salui erimus. Te enim expectauimus, esto
 brachiū nostrum, salus nostra in tempore tribu-
 latiōis. Sic prophetæ & iusti desiderio & affectu
 tantō antē CHRISTO venturo occurrebāt,
 desiderantes si fieri posset oculis videre quod spi-
 ritu præuidebant. Vndē Dominus discipulis di-
 cebat: Beati oculi qui vidēt quę vos videtis. *Matth. 13.*
 Di-
 co enim vobis quòd multi prophetæ & iusti vo-
 luerunt videre quę vos videtis: & non viderūt.
 Abrahā quoq; pater vester exultauit vt videret
 diem Christi: vidit, sed apud inferos, & gauisus
 est. In quo utique tepor & duritia cordis nostri
 suggillatur, si nō videlicet cum gaudio spirituali
 Christi nascētis diem anniuersariū expectamus,
 qui nobis in proximo videndus, Domino an-
 nuente, promittitur. Hoc sanē gaudiū nostrum
 tale videtur exigere scriptura, vt spiritus noster
leuans se super se, Christo venienti quodāmodo
 occurrere gestiāt, desiderio se extendēs in ante-
 riora: impatienſque morarum, iam videre con-
 tendat futura. Ego nanque non solū ad secun-
 dum aduentum, sed etiam ad primum arbitror
 pertinere, quòd tot locis scripturarum ei mone-
 mur occurrere. Quomodo inquis? Quia videli-
 cet sicut secundo aduentui occurremus motu &
exaltatione corporis: sic & primo occurrendum
 est affectu & exultatiōe cordis. Scitis enim, quia
 resumptis in resurrectione corporibus nouis, se-

B cundum

DE ADVENTV DOMINI

1. Thess. 4. cundum doctrinā Apostoli, rapiemur in nubi-
bus obuiā Christo in aëra: & sic semper cum Do-
mino erimus. Si nec modo defunt nubes quæ
spiritus nostros, si nimis nō fuerint pigri terræq;
affixi, subleuabūt ad altiora: & sic cum Domino
erimus vel hora dimidia. Agnoscit, ni fallor, ex-
periētia vestra quod loquor, cum aliquando vo-
cem dederunt nubes, id est, sonuerūt in Ecclesia
prophetarum vel Apostolorum voces, ad quā
sublimia sensus vestri quasi vehiculo nubis fue-
rint subuecti: & eò vsq; nonnunq̃ excesserint, vt
gloriam Domini quantulumcunq; mererentur
speculari, tunc, ni fallor, vobis innotuit veritas
illius sermonis quē Dominus de illa nube pluit,
quam quotidie ponit ascensum vobis: Sacrificiū
laudis honorificabit me: & illiciter quo ostendā
illi salutare Dei. Ita ergo fit, vt ante aduentū suū
Dominus veniat ad vos: & antequā mundo ge-
neraliter adueniat, familiariter inuisit vos. Non
vos, inquit, relinq̃a orphanos: vado & veniam
ad vos. Et quidē pro merito cuiusq; vel studio,
creber est ad vnumquemq; iste Domini aduen-
tus, hoc tempore medio, inter aduentū primum
& nouissimū: conformans nos aduentui primo,
& preparans nouissimo. Ad hoc nēpe venit mo-
do in nos: ne primo aduentu frustra venerit ad
nos, vel ne in nouissimo veniat iratus aduersus
nos. Hoc si quidē aduentu satagit reformare sen-
sum superbiæ nostræ configuratū sensui humi-
litis suæ, quā primo veniēs exhibuit: vt per-
inde reformet corpus humilitatis nostræ confi-
guratum

Nubes spi-
rituales.

Psal. 76.

Psal. 49.

Ioan. 14.

Aduentus
Christi
hoc medio
tēpore est
ad nos fre-
quens. 163

guratum corpori claritatis suæ, quam denuo rediēs exhibebit. Prorsus optandus omnibus votis & expetendus studijs aduentus iste familiaris: qui nobis gratiam impertiat aduentus primi, & gloriam promittat nouissimi. Quia enim misericordiam & veritatē diligit Deus, gratiā & gloriā dabit Dominus: per misericordiam prærogans gratiam, per veritatem reddens gloriam. Porro sicut dispositione temporis, sic etiā proportionē similitudinis medius est aduētus iste spiritualis, inter aduentum vtrunque corporalem: & velut quidā mediator participat cum vtroq; . Primus siquidem aduētus, occultus & humilis: vltimus, manifestus & admirabilis: iste autem occultus quidē, sed mirabilis. Occultus sanē dixerim, nō quod ignoretur ab eo cui venit: sed quia secretus ei aduenit. Vndē gloriā illa gloriōsa anima secum dicit: Secretum meum mihi, secretum meū mihi. Sed nec ab ipso cui aduenit potest antē videri, quā tēneri, iuxta illud Beati Iob de se cōfētis: Si venerit ad me, nō videbo eum: si abierit, non intelligā eum. Nec veniens quippe videtur, nec recedens intelligitur, qui solummodo dum præsens est, lumen est animæ & intellectus quo inuisibilis videtur, & incogitabilis intelligitur. Cæterum quā admirabilis sit, licet occultus sit, iste aduentus Domini, quā suavi & fœlici stupore in admirationē sui suspendat, & expendat animam contemplātis, quomodo omnia ossa interioris hominis acclament ei, Domine quis similis tui? norūt quidem experti, sed vtinam fatis

Tres Cbristi aduentus.

Esa. 24.

Iob 9.

B ij deside-

DE ADVENTV DOMINI

desiderent experiri nō experti: Ita duntaxat, vt non temeraria curiositas faciat scrutari maiestatem opprimendos à gloria: sed pia charitas suspirare dilectū suscipiēdos à gratia. Suscipiēs enim mansuetos Dominus, humilians aut peccatores vsque ad terram: superbis resistit, humilibus aut dat gratiam. Cum igitur primus aduentus sit gratiæ, nouissimus gloriæ, iste nimirū gratiæ pariter & gloriæ: in quo videlicet per consolationem gratiam, futuram nobis vtcunq; datur prælibare gloriā. Cum igitur in primo Deus maiestatis visus sit contemptibilis, in nouissimo autem videndus sit terribilis, in isto medio videtur mirabilis & amabilis: vt nec ppter dignationē gratiæ quæ se præbet amabilem, possit esse contemptui, sed admirationi: nec propter magnificentiam gloriæ, qua mirabilis apparet, sit terrori, sed potius consolationi. De primo dicebat Iudæus, Vidimus eum & nō erat ei species neque decor: vnde nec reputauimus eum. De vltimo expauescit etiā iustus, Et quis stabit, inquit, ad videndū eum? De isto autem dicit Apostolus, Gloriā Domini speculantes in eandem imaginem transformamur à gloria in gloriam: tanquā à Domini spiritu. Mirabile prorsus & amabile, cum De^o amor amantis sensib⁹ illabitur, cum spontam sponsus in vniuersitate spiritus amplectitur, & in eandē imaginem transformatur, per quam velut per speculū Domini gloriam speculatur. Quam beati quorū ardens charitas hanc prærogatiuā iam meruit obtinere: sed & illi quā beati, quorum sancta simplicitas

Esa. 53.

2. Cor. 3.

plicitas idē quandoq; potest sperare. Et illi quidem iam de fructu amoris sui capiunt solatium laboris: isti autem tantò fortasse maiore merito // quantò interim minore solatio, portantes pondus diei & æstus, expectantes aduentum remunerationis. Nos igitur fratres quos nondum con-
solatur tam sublimis experientia, vt patientes simus vsque ad aduentum Domini, consoletur interim certa fides & pura consciētia, quę tam fideliter quàm fideliter cum Paulo dicat, Scio cui credidi, & certus sum, quia potens est depositū meum seruare in illum diem: In aduentum scilicet glorię magni Dei & saluatoris nostri IESV Christi, cui gloria in secula seculorum. Amen.

2.Tim.1.

SERMO DE EODem III.



PARATVS esto Israel in occursum Domini, quoniam venit. Et vos fratres estote parati: q̃a qua hora non putatis filius hominis veniat. Nihil certius quàm quòd veniat, sed nihil incertius quàm quando veniat. Vsque adeo siquidē nō est nostrū scire tempora vel momenta quę pater posuit in sua potestate: vt nec angelis qui assiltūr ei, de die illa vel hora scire datum sit. Dies quoque noster vltimus, certissimus nobis quòd veniat, incertissimus est quādo vel vbi vel vnde nobis adueniat:

Amos.4.
Lucæ 12.

Mortis hora nil incertius.

Mors senibus in iuuenis, iuue-

B. iij nisi

nibus in
insidijs.

*Vna securi-
tas est nun-
quam esse
securum.
Sapient. 4.*

nisi quòd (vt ante nos dictum est) senibus est in-
ianuis, qui iuuenibus est in insidijs. Et vtinà vel
illi se obseruarent: qui mortem tam paratam in-
trare, imò iam intrantem vident. An nò ex parte
iam intrauit quæ aliquas partes corporis iam præ-
mortuas occupauit: In pluribus tamē semimor-
tuis videre est adhuc viuentem concupiscentiam
mundi. Frigescunt membra, & feruet auaritia:
vita finitur, & ambitio protrahitur. Quandoqui-
dem nobis quoque quibus fortassis ætas aut sa-
lus aliquid longius promittere videtur quantò
minus mors in prospectu est, tantò magis utiq;
si sapimus suspecta est: ne videlicet dies illa sicut
fur in nocte, incautos & imparatos nos compre-
hendat: quæ in insidijs posita, quò minus videri
aut caueri potest, eò magis timenda est. Vna igitur
securitas est, nunquā esse securū: quatenus
timor se obseruans reddat semper paratū, donec
securitas succedat timori, non timor securitati.
Obseruabo me, inquit sapiēs, ab iniquitate mea,
quandoquidem non possum à morte mea: sciens
quia iustus si morte præoccupatus fuerit, in re-
frigerio erit: imò in morte triumphat, cui nò do-
minatur iniquitas in vita. Quàm pulchrū fratres,
quàm beatum, in morte non modo securum, sed
& gloriosum triumphare ex autoritate con-
scientiæ, spiritu & voce Martini cruentā bestiā,
si astare præsumperit, increpare: iudici venienti
& pulsanti gratanter aperire. Tum verò videas,
heu, similes mei trepidare, inducias petere, nec
accipere: oleum conscientiæ lamentis pœnitentiæ
velle

velle emere, nec tempus sufficere: laruales illas
 facies declinare velle, nec posse: à facie ire tonātis
 velle in corpore delitescere, & cogi exire. Exi-
 bit spiritus eius, & reuertetur peccator in ter-
 ram suam vnde sumptus est: in illa die peribunt
omnes cogitationes eorum. Scio quidem, quia
 conditionis humanæ est sub discrimine exitus
 conturbari, cum etiam perfecti nolint expoliari,
 sed superuestiri: & qui nihil sibi sunt conscij, quia
 tamen non in hoc sunt iustificati, necesse habent
 iudicium quod ignorant vereri. Sed siue condi-
 tiōis *effectu, siue sanctitatis defectu, siue iudicij **affectu,*
 metu cōturbata fuerit anima mea, inquit iustus,
 tu Domine misericordiæ memor eris, mitte scque
 misericordiam tuam & veritatē tuam & eripies
 animam meam de medio catulorum leonum: &
 qui prius conturbatus eram, postmodū in pace
 in idipsum dormiā & requiescā. Vocauit Deus
 terram, & audiuit eum cum tremore. Cum enim
auditum fecit de cœlo iudiciū, auditu solo terra
 tremuit, & terrore purgata quieuit. Beati qui
 nunc eatenus excoquant in se omnem scoriā
peccati: vt tunc solo sufficiant timore purgari.
 Mecum siquidē seruo inutili & negligenti bene
 agitur, si vel per ignem saluus fiam: si crematis
 lignis, fœno, stipula, quæ mihi coaceruauī, vel se-
 miustus euadam. Et quidē comparatione mali,
 bonum vel per ignem saluari: sed indubitanter
 longē melius sola purgatiōe metus consummari:
 optimum autem & foelicissimum, nec metu tur-
 bari. Idcirco paratus esto o verus Israel in occur-

B iiij sum Do-

DE ADVENTV DOMINI

- sum Domini, non solum vt cum venerit & pñ-
fauerit, aperias ei: sed etiã adhuc illo longẽ agẽte
alacer & gratulabundus occurras ei: & tanquã
fiduciam habens in die iudicij, regnum eius ad-
uenire pleno precẽris affectu. Si ergo vistũc pa-
Eccles. 18. ratus inueniri, ante iudiciũ para iustitiam tibi:
iuxta consiliũ sapiẽtis, paratus sis ad omne opus
bonum faciendũ, paratus sis nihilominus ad om-
ne malum patiendum: vt sine rẽprehensione
Psal. 56. cordis canter ostuum, Paratũ cor meum Deus,
paratum cor meum. Paratum quidem, vt te coo-
perante faciam digna: paratũ, vt patiar indigna.
Et adeo paratus ad vtrumque, quod cantabo &
psallã in gloria mea: Id est, laudabo & gloriabor
pro vtroque. Et statim in hoc ipsum se excitat,
Ibidem. Exurge inquit Psalterium & cythara, id est,
cor meum & caro mea, ad exultandum in Deum
viuũ. Cor, scilicet, propter spirituales actiones:
caro, propter suas passionẽs. Cor nanq; sapiens
quẽ forsum sunt, psalterium est sonans de supe-
riori: caro patiens quẽ deorsum sunt, cythara so-
nans ab inferiori. Sic & alibi deuotionem suam
Psal. 118. Dauid offerens Deo, Paratus sum, inquit, vt cu-
stodiam mandata tua: & tam paratus, quod non
sum turbatus cum tẽtatio irrueret, & persecutio
grassaretur. Cum persequeretur æmulus, male-
diceret seruus, animam quæreret filius, non sum
tamẽ turbatus, quo minus custodirem mandata
perfectiõis euangelicẽ, retribuẽtibus mala pro
bonis retribuens bona pro malis: sollicitus de
persecutorum salute, mœstus de morte, sustinẽs
à seruo

à seruo exprobrari, nō sustinens ab amico vindicari. Ecce ante euangelii euangelica perfectio, charitas, scilicet patiens & benigna: etiā erga malignos quos tolerat. Quia igitur tam parat⁹ erat, fiducialiter Domino nimirū occurrebat. Sine iniquitate, inquit, cucurri, & direxi distortos quantum in me fuit. Tu igitur exurge in occursum meum occurrētis tibi, & quia nec sic perungere possum ad celsitudinē tuā, nisi tu condescendēs, operi manuum tuarum porrigas dextrā, exurge in occursum meum, & vide si via iniquitatis in me est: & si inueneris quam nescio viā iniquitatis, amoue à me, & de lege tua misertus mei deduc me in via æterna, id est Christo, qui via est per quam itur, & eternitas ad quam peruenitur, via immaculata, mansio beata. Puto tamen quia & ante mansionem illam beatā si paraueris Domino viam immaculatam, ipse dignabitur sepius in via ponere gressus suos, dilatabitque subtus te gressus tuos, vt dilatato corde curras viā mandatorum, cuius angustum fortē causabaris initiū. Sapientia nanque, vt ipsa perhibet, in vijs iustitiæ ambulat, & qui continens est iustitiæ, apprehendet illam, & obuiabit illi quasi mater honorificata. Dignos se ipsa circuit quærens, & in vijs suis ostendit se illis. Si minus aut nunquam tibi eam occurrere conquereris: vide ne fortē viam tuam corruperis. Sic enim scriptum habes: Insipientia viri corrumpit viam suam: Deum autem causabitur in corde suo. Ipse siquidē stat ad ostium & pulsāt: vt si quis aperuerit ei, cœnet

Psal. 58.

Ibid. 138.

Christus

via æterna

Prouer. 8.

B v cum eo

DE ADVENTU DOMINI

Cant. 5.

cum eo cœlestis mensæ delicias. Loquitur spōsa, Vox dilecti mei pulsantis. Aperi mihi soror mea sponſa: Aperi mihi cor tuū & cibabo illud: Aperi mihi ostium & implebo illud. Os meum, inquit

Psal. 118.

Christus

precū vio-

lencia deti-

nendus.

Dauid, aperui, & attraxi spiritum. Spiritus enim ante faciem nostrā Christus Dominus, nō modo inuitandus, sed & attrahendus quadam violētia

precis, vehementiaque feruoris in hospitium cordis: sicut de duobus discipulis in typū huius rei historia refert euangelij. Et ipse siquidem nō ob aliud, nisi vt probet deuotionem charitatis tuæ,

aliquando se fingit longius ire: sicut & duo angeli, Loth adorante & obsecrante vt intrarent,

Genes. 19.

disſimulabāt tamē dicentes: Minimē, sed manebimus in platea. Sed quid dicit scriptura? Compulit illos oppidō, vt diuerterēt ad eum. Pia vio-

Violentia

sancta qua

regnum cœ-

leste rapit-

tur.

lencia, & ua regnum cœleste rapitur, laudabilis

importunitas quæ Christum hospitem, aut angelos promeretur. Sed quid est, inquis, quod Iesus fingit se longius ire? Quid nisi illud quod &

Luce 24.

Eccles 7.

Ecclesiastes confitetur de se dixi sapiens efficiar,

& ipsa longius recessit à me? Hoc autem sponſa

manifestius exponit, nostrā utique quotidianam

Cant. 5.

exprimens quærimoniā, vbi ait: Surrexi aperire dilecto meo: at ille declinauerat, atq; transierat.

Quæſui illum, & non inueni: vocaui, & nō respōdit mihi, sicut nec mulieri Chananeæ. Spiritū quoque sapientiæ inuocabas, spiritū gratiæ quæ-

rebas in oratiōe: si tibi videtur longius recedere, ne desperes, sed importunius insiste, donec re-

Matth. 15

spōdeatur tibi, Magna est fides tua, fiat tibi sicut petisti.

petisti.

petisti. Cū tamen inuitas Iesum, vide ne Deū
maiestatis ad sordidū & indignum inuites hospi-
tium, vbi nec te ipsum patiatur habitare quietum
vixor litigiosa, seu fumus, aut stillicidium. Non
enim nisi in pace fit locus eius: nec aliud quā
iustitia & iudiciū, præparatio sedis eius. Nūc
autē me, inquit, de die in diem quærunt, & scire
vias meas volunt: quasi gens quæ iustitiam fe-
cerit & iudiciū Dei sui nō dereliquerit. Iustitia,
inquit, & iudiciū præparatio sedis eius. Noli cau-
sari quasi sumptuosum sit, viresque tuæ excedat
paupertatis, tam magnifico, tamq; potenti præ-
parare domum hospiti. Habes ad manum vnde
id possis. Humanum dico propter infirmitatem
carnis tuæ, vel magis angustia mentis tuæ. Con-
fite te perfectè de præterito, bonam voluntatem
habe de cætero, pax hominibus bonæ volūtatis:
& hoc iudicio & iustitia, sedem altissimo præpa-
rasti. Vis manifestius audire de confessiōe, quod
eam oporteat fieri in præparatione aduētus Do-
mini? Iustus, ait scriptura, in initio sermonis, ac-
cusator est sui. Et quid sequitur? Venit amicus
eius, qui modo ante confessionem inimicus assi-
stebat longius. Cū enim dixit, Confitebor ad-
uersum me iniustitiam meam Domino: & ipse
remisit. Venit inquā & inuestigabit eum. Pror-
sus inuestigabit, tanquam potio valida, scrutans
corda & renes, pertingens vsque ad diuisionem
animæ & spiritus, exhauriens noxia de medullis
animæ, mentisque visceribus, purgans affectus,
vt fructum plus afferat: de cuius primitiis fru-

*Christi lo-
cus in pace
& quiete.
Esa. 58.*

Psal. 88.

*Quib⁹ mo-
dis Domino
locus pre-
tur.*

Prouer. 18

ctu con-

DE ADVEN. DO. SERMO III.

*Christus
interdum
expectat,
vt prior à
nobis inui-
tetur.*

Hiere. 13.

Esa. 64.

Psal. 100.

Etu confelsionis, iam gauder pater agricola. Ipse
tamen qui post confelsionem nonnunquam &
antequam inuocetur adest, nonnunquam expe-
ctat, vt tu prior eum inuites: & vt meritum tibi
augeat, sæpè diutius dissimulat: vt tu attentius
psallendo, instâtius orando, dulciter violentus,
intrare cõpellas. Alioquin planger prophetâ quòd
ciuitates Austri clausæ sint nullo introeûte. Cum
ergo dicere potueris, Paratum cor meum Deus,
quia vacuatum à malis: paratum cor meum, quia
sanctis plenū desiderijs: tunc sedulus fac quod
sequitur, cantabo & psalmū dicam, Et quicunq;
sit sonus cantantis vel psallentis, hæc sit intentio
mentis. Exurge gloria mea, exurge in occursum
mei: quia quantū potui occurri tibi O benigne
Iesu, quàm alacer & pròptus, quàm lætus & fe-
stiuus occurris huiusmodi deuotioni: quàm hi-
larem te ostendis in vijs istis. Occurristi, inquit
Esaïas, lætanti & faciēti iustitiam: in vijs tuis re-
cordabuntur tui. Si enim psallas sapienter in via
immaculata, veniēs veniet qui & illuminabit abs-
condita tua, vt quæ nescis intelligas mysteria
scripturarum, eritque vt dicis, Psallam & intel-
ligam in via immaculata, quando venies ad me.
Excita Domine potentiā tuam, quæ exciter pi-
gritiam nostram in occursum tui: & veni vt
saluos nos facias Saluator mundi. qui
viuis & regnas Deus per omnia
secula seculorum.

Amen.

¶ SERMO

SERMO DE EO

dem IIII.



VOX CLAMANTIS in deserto, parate viam Domini. Primo omnium considerandam arbitror gratiam deserti, beatitudinem eremi: quæ ab initio gratiæ, quieti sanctorum meruit consecrari.

Esa. 40.

Consecrauit nobis planè habitationem deserti vox clamantis in deserto, Ioannes prædicās & tribuens baptismum pœnitentiæ in deserto: quanquam & ante ipsum quibusq; sanctissimis prophetarum, velut auditorium spiritus, amica semper fuerit solitudo. Longè tamen excellentior atque diuiniore ipsi loco gratia sanctificationis accessit, cum Iesus Ioanni successit: qui etiā antequam prædicaret pœnitentiam, locum pœnitentibus præparandum putauit, atque per dies quadraginta dum versatur in deserto, velut purificans locum, nouumq; nouæ vitæ dedicās locū, tyrannum qui incubabat, omnemq; malitiam & subtilitatem eius, non tam sibi quàm illis qui accolæ eremi futuri erāt, superauit. Si ergo elongasti fugiens & manes in solitudine: ibi permanes, ibi expecta eum qui te saluum faciet à pusillanimitate spiritus & tempestate. Quantalibet ingruat tibi tempestas bellorum, quantamcunq; patiaris in deserto penuriam etiam victualium: noli pusillanimitate spiritus redire mente in Aegyptum.

Solitudinis encomium.

DE ADVENTV DOMINI

gyptum. Felicius te pascet eremus manna, id est pane angelorū: quā Aegyptus ollis carniū. Ipse Iesus quidem in eremo ieiunauit: sed multitudinem sequentium se in deserto saepe & mirabiliter paui. Sepius autem & mirabilius te fatigabit: qui tāto gratiore merito, quāto sanctiore proposito secutus es eum in deserto. Cum enim diutius eum tui oblitum putaueris, ipse suę non immemor bonitatis, cōsolabitur te, & dicet tibi: Recordatus sum tui, miserans adolescentiā tuā, & charitatē desponsationis tuę: quando secuta es me in deserto. Tunc planē ponet desertū tuū, quasi delicias Paradisi: & ipse confiteberis, quia gloria libani data est ei, decor Carmeli & Saron. Sicut enim in multis hodie locis, etiā iuxta literā illud propheticū videmus impleri, pinguescent speciosa deserti, & deserta in vbertatē versa aduenę comedent: sic quilibet scripturę locus, qui antē tibi sterilis videbatur & aridus, repentē ad benedictionem Dei, mira replebitur tibi vbertate ac pinguedine spiritus: vt de saturitate mentis eructes hymnū laudis, Confiteantur, inquiēs Domino, misericordię eius, & mirabilia eius filijs hominū: quia satiauit animā inanem, & aniam esurientem satiauit bonis. Illud sanē mirabili gratia prouisum est diuinę dispensationis, vt in his desertis nostris, & quietem habeamus solitudinis: nec tamen consolatione careamus gratę & sanctę societatis. Licet cuique sedere solitarium & tacere, eō quod neminem patiat interpellantem: nec tamen vř soli, eō quod nō habeat

Hiere. 2.

Psal. 64.

Psal. 106.

habeat confouentem, aut si ceciderit subleuantem. In frequētia hominū sumus, & sine turba sumus. Velut in vrbe versamur, nullum tamen tu-
 multum patimur, quominus vox clamātis in de-
 fertō à nobis audiat̃ur: si modo interius sicut ex-
 terius silentium habeamus. Verba nanque sapi- *Eccles. 9.*
 entum, ait Salomon, audiuntur in silentio, plus
 quàm clamor principis inter stultos. Et nūc quo-
 que si mediū silentiū teneāt omnia interiora tua:
 omnipotēs sermo tibi secretus illabetur de sede
 paterna. Fœlix igitur, qui sic elongauit fugiēs tu-
 multū mundi, qui tam procul recessit in secretū,
 & solitudinem quietę mentis: vt nō modo vocē
 verbi, sed & verbum ipsum, non Ioannem, sed
 Iesum mereatur audire. Interim tamē quid vox
 verbi nobis clamet audiamus: vt quandoque de
 voce ad verbum proficiamus. Parate, inquit, viā *Esa. 40.*
 Domino: rectas facite semitas eius. Parat viam
 qui corrigit vitam: rectam facit semitam, qui per
 arctiorem se dirigit* vitam. Planē vita correctā, **viam.*
via est recta, per quam Dominus veniat ad nos, *Viā Domini*
 qui in hoc ipsum præuenit nos. A Domino si- *no parare*
 quidem gressus hominis dirigentur, & sic viam *qui dicantur.*
 eius volet: vt gratanter per eam veniens ad ho-
 minem, cum eo iugiter ambulet. Nisi enim suum
 ad nos aduentum ipse præueniat, qui est via, ve-
 ritas, & vita: non potest via nostra corrigi secun-
 dum regulam veritatis, ac per hoc nec dirigi ad
 vitam æternitatis. In quo verò corrigit adoles-
 cētior viam suam, nisi in custodiendo sermones
 eius, nisi insequendo vestigia eius, qui viam fecit
seipsum,

DE ADVENTU DOMINI

- seipsum, qua veniamus ad ipsum? Utinam dirigantur viae meae ad custodiendas o Domine vias tuas: vt propter verba labiorum tuorum custodiam etiam vias duras. Et si dure videatur carni, quæ infirma est: suaues & pulchræ videbuntur spiritui, si promptus est. Vię, inquit, eius, vię pulchrę: & omnes semitę eius pacificę. Non solum pacatę, sed & pacificę sunt vię sapientię: quia cū placuerint Domino vię hominis, etiam inimicos eius cōuertet ad pacē. Israel si in vijs meis, inquit, ambulasset: pro nihilo forsitā inimicos eius humiliasset, & super tribulātes eum misisset manum meam. Quare enim contritio & infelicitas in vijs eorum: nisi quia viam pacis non cognouerūt? Ea propter si quando vidi hominē inquietum, contumacem, litigiosum, grauissima tentatione vexari, vel tribulatione flagellari, recordabar illius prouerbij: Semper iurgia querit malus, angelus autem crudelis mittetur contra eum, cui tradatur forsitā in afflictionem carnis, vt spiritus saluus sit in die Domini. Si tamen aliquando prosperatur via impiorum, noli emulari in eo qui prosperatur in via sua, in homine faciente iniustitias: quia hæc via eorū scandalum ipsis, vt tantō liberius in mortem currāt, quantō minus sepitur eis via qua ambulāt. De istis sapiēs loquitur: Via peccantiū complanata lapidibus: sed in finem illorū inferi, tenebrę, & pœnę. Ducūt in bonis dies suos, & in puncto descendūt ad inferos. Beati igitur immaculati in via, qui ambulāt in via Domini, quia & si de torrente in via bibunt,

Prouer. 3.

Ibidē. 16.

Psal. 80.

Ibidē. 13.

Prouer. 17

Ecclesi. 21.

bibunt, propterea exaltabunt caput: quia caput
 suum quod sequuntur per viam passionis, conse-
 quentur in fine mansionis. Quicquid igitur oc-
 currerit vobis fratres in via Domini, læto ac di-
 latato corde currite viam mandatorum Dei: quia
 & si pusillanimis arcta videtur via, tamē recta est:
 & si dura videtur, immaculata est. Planē beati
 immaculati in via, qui sic immaculato calle tran-
 seunt viam mundi, vt non inquinent vestimenta
 sua: aut certē si inquinauerint, secundum beati-
 tudinis non amittunt locum: sed lauant vesti-
 menta sua baptismo pœnitentiæ, quo Ioannes
 baptizat in eremo, viam parās Domino. Via vti-
 que immaculata, castitas: via grata per quā Do-
 minus gratiæ dignāter veniat, cui propheta cātar,
 Deus meus impolluta via eius. Impolluta casti-
 tas virginis qua venit in vterum illius: impol-
 luta necesse est sit castitas hominis, qua veniat in
 animam illius. Fœlix conscientia, cui conuenit
 vox illa, Deus præcinxit me virtute continentię, *Psal. 17.*
 & posuit immaculatam viam meā. Veruntamen
 ne de castitate sine virtutib⁹ alijs glorieris, quasi
 iam viam immaculatā Domino paraueris: scito
 quia nihilominus necesse est, vt via hæc etiā recta
 sit, plana sit, vt etiam tenebrosa vel lubrica nō sit.
 Nam via impiorum tenebræ & lubricū: & an-
 gelus Domini persequens eos. Et via impiorum
 tenebrosa nesciunt vbi corruūt. Putamus ne fra-
 tres in aliquo nostrum inueniatur adhuc prauū
 aliquid in voluntatibus, asperum in morib⁹, te-
 nebrosū per ignorātiā sensus, lubricum per

G incon-

DE ADVENTV DOMINI

Esa. 40.

Ezech. 18

Voluntas
bona initium
viae Domini
ni.

Psal. 141.

Proner. 4.

inconstantiam actus? Quomodo autem scripturam
de via paranda implebimus: nisi sicut scriptum est
faciamus ut sint prava in directa, & aspera in vias
planas? Primo itaque; necesse est, ut si qua est in no-
bis prava & distorta voluntas, corrigatur: & ad
regulam diuinæ voluntatis dirigatur. Aliter vi-
debimur dicere, sicut impij dicunt, Non est recta
via Domini. Sed statim refellit nos irrefragabilis
veritas, & increpat terribilis seueritas. Nunquid
non viæ meæ rectæ sunt, & non magis viæ vestre
prauæ sunt? Qui igitur viâ Domino parare festi-
nas, primò omnium bona sit voluntas: quoniã
in maleuolam animam non introibit sapientia.
Cum autem hoc modo posueris praua in directa,
scito quia non minus necesse est ut aspera sint in
vias planas: ut scilicet omnem morum compla-
nes asperitatem, & in quandam vitæ socialis ster-
nas equalitatem, ne mitis & suavis ille viator of-
fensus asperitate viæ resiliat. Quidni resiliaret ille
mitis & humilis corde, qui non nisi super man-
suetum requiescit & humile: cum etiã humanus o-
mnis sensus refugiat & horreat hominẽ iracun-
dum & intractabile? Sed & si eatenus profecisti
in via Domini, ut & propositum rectitudinis, &
disciplinã mansuetudinis assecutus sis, profecisti
quidem, sed non perfecisti: nisi lucerna sit pedi-
bus tuis verbum Dei, & lumẽ semitis tuis. In via
enim qua ambulabam, ait, absconderunt laqueum
mihi. Et sunt viæ quæ videtur hominibus recte,
nouissimum autem earum ducit in profundum in-
ferni. Via enim impiorum tenebrosa, ut Solomon
ait:

ait: nesciunt ubi corruunt. Hoc & Dominus ait,
 Qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat. At ve *Ioan. 12.*
 rò mandatum lucerna est, & lex lux, & via vitæ
 increpatio disciplinæ. Qui enim increpationes
 relinquit, errat. Si igitur lapis in via qua nunquã
 ambulasti, non ipse tibi doctor aut ductor eris:
 sed aurẽ magistris inclinabis, & increpationibus
 eorum acquiesces & consilijs, & operam sciẽtiæ
 & lectioni dabis, ne sero pœnitẽs dicas: Cur de- *Prouer. 5.*
 testatus sum disciplinam, & increpationibus nõ
 adqueiuit cor meum: nec audiui vocem docen-
 tium me, & magistris non inclinaui aurẽ meam?
 Penẽ fui in omni malo, in medio ecclesiæ & syna-
 gogæ. Quod enim scientia legis liberet à laqueis,
 audi confitentẽ Dauid, Posuerũt peccatores la- *Psal. 28.*
 queũ mihi, sed de mandatis tuis nõ erraui. Quo-
 modo id potuisti? Quia hereditatẽ acquisiui te-
 stimonia tua, & in via testimoniorũ tuorũ dele-
 ctatus sum, sicut in omnib⁹ diuitijs. Me expecta-
 uerunt peccatores, vt perderent me: sed per hoc
 quasi, quia testimonia tua intellexi. Lex Dei, in-
 quit, in corde iusti: & per hoc nõ supplantabũtur
 gressus eius. Hinc & filius eius Salomon ait: Si- *Prouer. 12.*
 mulator ore decipit amicum suum, iusti autẽ libe-
 rabuntur scientia. Sed vtinam hæc via qua salutẽ
 vel Saluatorẽ suscipere debemus sicut iam non
 est tenebrosa per ignorantia verĩ: sic nec lubrica
 sit per inconstantia operis. Sed sicut Balaam ca-
 dens apertos habebat oculos: sic & nos, & vide- *Volentes*
 mus apertis oculis per scientiam, & cadimus per *sciẽtes pec-*
 negligentiam. Volentes & scientes peccamus, & *camus.*

DE ADVENTV DOMINI

libentes lubricamus: nec tam lubricum vię cau-
sari possumus, quàm propositum mentis, id est
pedem cui innitimur. Quis enim non ambulat
in lubrico, dum in mundo, dum in corpore viuit
luteo? Non igitur tam via quàm pes in culpa est,
qui in via Dei minus firmus est. Sed nūquid qui
cedit nō adijciat, vt resurgat? Septies cedit iustus
Prone. 24. in die, & septies refurgit. Dominus enim erigit
elisos, Dominus dirigit iustos. Nam si dicebam
motus est pes meus, misericordia tua Domine
adiuuabat me. Quando igitur aliter non potes,
cadens, surgens, viam ambula: clamans tamen
semper ei, quē sequi & consequi desideras, Per-
Psal. 16. fice gressus meos in semitis tuis: vt non moue-
antur vestigia mea. Et si via iniquitatis in me est,
vt est humana fragilitas: deduc me in via æterna:
quatenus per te qui es via & veritas, perueniam
ad te qui es veritas & vita æterna, tibi gloria per
æterna secula seculorum. Amen.

SERMO DE EO dem V.

Esa. 40.



PARATE viā Domino. Via Do-
mini fratres quam parare iube-
mur, ambulando paratur, parando
ambulatur. Et licet multum
profeceritis in ea, semper tamen
vobis restat paranda: vt de his in
quæ peruenistis, tendatis & extendatis vos in
vltiora:

vltiora: quatenus per singulos profectus, Do-
 minus cuius aduētui via paratur, quasi nouus, ac
 seipso semper maior occurrat. Ideo bene iustus
 orat. Legē pone, mihi Domine viā iustificationū *Psalm. 118.*
 tuarum, & exquiram eam semper. Ideo forsitan
 via æterna dicta est: quia licet prouidentia semi-
 tam cuiusque inuestigauerit, terminumq; consti-
 tuerit quousque proficiat, terminum tamē non
 habet, illius in quam proficitis bonitatis natura.
 Itaque sapiēs impigerque viator, cum consum- *Iustus seme-*
 matus fuerit tunc incipiet: ita scilicet obliuscēs *per ad pere-*
 que retro sunt, vt quotidie dicat sibi, Nunc cœpi. *señtiora*
 Exultat vt gygas quem nil terreat ad currendam *señtiora*
 viam mandatorū Dei. Idithumq; factus, pigros dī.
 qui in via residēt, facīlē transilit in impetu cursus
 sui. Et licet nouissimī diei hora venerit: consum-
 matus in breui explet tempora multa: vt repēte
 de nouissimo primus, inter primos coronam ac-
 cipiat. Sed nos qui de profectu viæ huius loqui-
 mur: vtinam vel initium eius apprehenderimus.
 Meo nanque sensu atque iudicio non parum in *Proficiē-*
 ea proficit qui cœpit, si tamen verē cœpit, si viam non parum
 ciuitatis habitaculi inuenit. Quā pauci sunt, ait in via Do-
 veritas, qui inueniunt eam: quā multi sunt qui mini qui
 in solitudine errant. Prorsus oēs solitarij, id est, cœpit.
 omnes superbi: qui se solos reputant. Nullus eo- *Matth. 7.*
 rum adhuc dicere potest, Nunc cœpi, hęc mu-
 tatio dexterę excelsi. Non enim est illis commu-
 tatio, vt desināt esse quod erant: quia nō timue-
 runt Deum, cum initium sapiētīæ sit timor Do-
 mini. Si initium sapiētīæ, nimirum & vię bonę.

DE ADVENTV DOMINI

Ipse nempe timor Domini, ipse est qui statim illud sapiens consilium generat in corde viri: vt dicere possit, Cogitavi vias meas, & conuerti pedes meos in testimonia tua. Ipse confessionem persuadet: quam Psalmista initium boni operis esse docet. Incipite, inquit, Domino in confessione. Ipse ad pœnitentiam superbum inclinat, vt vocem clamantis in deserto, viamque parari iubentis, & vndè incipiendū sit ostendentis audiat. Pœnitentiam agitq; appropinquauit enim regnū cœlorum. Huic sententia consonat Salomonis: qui manifesta diffinitione rudes instruit dicens:

Prouer. 16. Initium viæ bonæ, facere iusta. Quid est enim iusta facere, nisi pœnitentiam agere: nisi de nobis ipsis quod Deo debemus exigere, & quod rapuimus exoluere? Hęc est iustitia quę ante Dominū ambulat, viamque ei placitam parat, sicut scriptum est, Iustitia ante eum ambulabit & ponet in via gressus suos. Sicut enim Ioannes IESVM, sic pœnitentia gratiā præcedit: illam scilicet gratiam, qua post satisfactionem reconciliati suscipimur in osculo pacis. In hac siquidē pœnitentiæ via grato atque hilari occurſu obuiant sibi, seseq; osculantur iustitia & pax: iustitia scilicet hominis se punientis, & pax Dei ignoscentis, letumq; ac iucundū celebrant in osculo sancto fœdus reconciliationis. Deniq; ne parui æstimetur meriti hęc iustitia hominis de semetipſo facientis iudicium & iustitiam, nēue oratiunculæ & vota pigrorum se laboribus pœnitentiū comparare præsumant, quid de ipsa Salomon sentiat, audiant.

Initium,

Initium, inquit, viæ bonæ facere iusta: accepta *Prover. 16*
autem Deo magis quàm immolare hostias. Si ergo videris hominem huic poenitentiæ professum, regularibus ac sanctis laboribus quorū debitor est singulares oratiunculas præferentem:ingere ei hæc sapientis sententiam, Initium viæ bonæ facere iusta, accepta autē magis Deo quàm immolare hostias. Similiter si videris hominē aduersus quem frater suus aliquid habet, munus seu laudum seu sacramentorum ad altare offerentem: repete ei nihilominus eundem sermonem, Initium viæ bonæ facere iusta, vt fratri reconcilieris: accepta autem Deo magis quàm immolare hostias. Nam & illo etiam spectat hæc sententia, vt datus eleemosynam, prius si quem defraudauit, vel simplū restituat. Sic & tu quoq; voluntaria oris tui beneplacita nullatenus Deo esse credideris, illa scilicet quæ in Psalmis, vel in orationibus secretis ei obtuleris: si propterea canonem Psalmorum ex regula constitutum negligentius exolueris. Nonne si rectē offeras, & non rectē diuidas peccasti? Rectas, inquit, facite semitas eius, *Esa. 40.* vos qui paratis viam Domini. **Q Domine tu parasti** directiones nobis, si modo nos rectē ambulemus in illis. **Tu legē posuisti** nobis viam iustificationum tuarum, per illum scilicet quē huius sanctę institutionis legiflatorem dedisti: Hęc via inquit, ambulate in ea, neq; ad dexteram, neque ad sinistram. Hęc via planē sicut propheta *Esa. 35.* promiserat, via directa nobis, ita vt stulti nō errant per eam. Iunior fui, etenim senui: & nō vidi,

C iij si bene

DE ADVENTV DOMINI

Stultitia
commenda
bilis.

1. Cor. 3.

Prouer. 4.
Cautè am-
bulandum
in via Do-
mini.

si bene memini, stultum errantem per viam, cum vix aliquem sapientem viderim qui rectitudinē eius tenere potuerit. Væ qui sapientes estis in oculis vestris, & coram vobismetipsis prudentes: quos sapiētia vestra deuos abducit à via salutis, nec finit stultitiā sequi Saluatoris. Non ignorabat ille stultus propter Christum, quid hæc sapiētia terrena, animalis, diabolica mali faciat, qui dicebat, Si quis sapiēs esse videtur in hoc seculo: stultus fiat vt sit sapiēs apud Deū. Optabilis stultitia quæ diuino iudicio reputatur sapientia, quæ hominem non finit errare de via. Hæc stultitia, nisi fallor, est illa de sursum sapientia, pudica, pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens: à quibus omnibus quàm procul abhorreat sapiēs in oculis suis, vtinam nunquam experientia ipsa probasset in oculis nostris. Sed si contristat nos arrogantia, seu peruicacia huiusmodi sapientiū, consolatur abundantius nostrorū pax atque modestia stultorum, qui quantò minus sibi credūt, tantò suadibiliores bonis consentiunt. Tales itaque stulti non errant facili de via Dei: sed iuxta verbum prophete semper audiunt vocem post tergum monentis. Hæc via, ambulate in ea, neq; ad dexteram, neque ad sinistram: ne scilicet per feruorem excedentes modum, aut per teporem subsistentes citra modum, legem præscriptam viamq; deseratis regiam. Spiritus est ad dexterā, caro est ad sinistrā: & hæc sibi colluctātia semper sibi aduersantur, vt non quæcunq; vult, siue ista, siue illa faciamus: ne si plus iusto sequimur im-
petum

petum spiritus, declinemus ad dexteram, aut si plus iusto carni indulgemus, deuitemus ad sinistram. Hanc denique viam iustificationum Domini, viam veritatis quam elegistis, quâ laude prædicet Esaias, delectat me cum charitate vestra recordari. Et erit, inquit, ibi, id est, in antiquis *Esai. 35.* cubilibus draconum in terra ytique deserta & inuia, semita & via, sicut hodie cernere est: quia in feris & incultis hominibus qui sine lege viuebant, in ipsis inuenitur ordo vitæ, & disciplina. Et hæc via, inquit, sancta vocabitur: quia nimirum sanctificatio est peccatorum, perditorumq; salus. Quanta verò virtute ac reuerentia sanctitatis præmineat, inde probat propheta, quia non transibit, inquit, pollutus per eam. O mi Esaiâ, ibunt igitur qui polluti sunt per aliam viâ? Imò potius huc omnes huc veniant, hac incedant: immundis enim præcipuè Christus hanc viâ strauit, qui venit querere & saluū facere quod perierat in vijs seculi. Quid igitur? Transibit pollutus per viam sanctâ? Absit. Veniat quantumlibet pollutus ad eam: non tamen transibit pollutus per eam: quia cum transferit, iam pollutus non erit. Admittit quidem via sancta pollutum, sed statim abluit admissum: quia diluit omne commissum, tanquam verè baptismus alter pœnitentiū. Hic planè hic baptizat nō Ioannes, sed IESVS baptismo pœnitentiæ, hic patet fons domus Dauid in ablutionem peccatoris & menstruata. Propterea nanq; via hæc pollutum admittit, sed pollutum non transmittit: quia via arcta est, & quasi

C v foramen

DE ADVENTV DOMINI

*Serpentis
prudentia
imitanda.*

Esai. 35.

Prover. 10

foramen illud angustum est quo serpens inno-
uandus cum exuuijs suę vetustatis venire potest,
sed cum ipsis transire nõ potest: sed nouum suaq;
nuditate melius vestitũ transitus angustia traij-
cit, extricans omnem quem attulerat squalorem
vetustatis. Bene ergo prudentiam serpentis imi-
tari rogamur: qui nec aliter innouari possumus,
nisi per angustum coartemur. Sanè quòd illius
antiqui serpentis insidias euadamus, si per hanc
arctam viam huius noui serpentis exemplũ se-
quamur: Esaias promittit, qui de eadẽ via subdit:
Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per
eam, nec inuenietur ibi. Securi ergo simus, si de
via non exorbitamus. Potest leo ille qui circuit
quærens quem deuorèt, iuxta iter scandala po-
nere, laqueos abscondere, viatores rugitu terrere,
sed persistentes in via lædere non potest, quippe
cui via ipsa terror & supplicium est: Fortitudo nepe
simplicis via Domini, & pauor his qui operatur
malum. Si ergo in via es, hoc solum time ne de-
uias, ne Dominum offendas qui te per viã ducit:
vt dimittat te vagũ in via cõdis tui, præter eum
ne timeas alienũ. Quod si nimis arctam viã cau-
saris, prospice finem, quò te via ducit. Si enim o-
mnis consummationis videris finem, continuo
dices, latum mandatũ tuum nimis. Si minus vi-
dere potes: crede videnti Esaiæ qui oculus tui
corporis est. Ipse vtcunq; videbat, cum id quod
sequitur dicebat, Et ambulabunt hanc viam qui
liberati fuerint & redempti à Domino: & veniẽt
in Sion cum laude: & lætitia sempiterna super
capita

capita eorum. Gaudium quoque & letitiam ob-
tinebunt, fugiet dolor & gemitus. Qui satis hunc
finem cogitat: puto quia non solum viam dilatat
sibi, sed etiam pennas, ut iam non ambulet sed vo-
let, assumit sibi. Semper ergo fratres cogitate fi-
nem præmiorum: & cum omni facilitate & ala-
critate curretis viam mandatorum. Per ipsam vos
deducat & perducatur ipse, qui est via currentium,
& brauium peruenientium. Christus IESVS,
cui honor & gloria per omnia secula seculorum. Amen.

Sermo de Nati- uitate Domini.



VER NATVS EST *Esa. 9.*

nobis. Puer antiquus dierum.

Puer, forma corporis & æta-
te: antiquus dierum, incom-
prehensibili verbi æternitate.

Quamquã & in ipsa sua die-
rum antiquitate, & si puer

non sit, nouus tamen semper sit, imò non tam no-
uus sit, quam ipsa nouitas, in se semper manens,
& innouans omnia, à quo quæq; res prout rece-
dit inueteratur, prout reaccedit renouatur. Et
nouo quodam modo, vnde antiquus inde nouus:
quoniam quidem eternitas ipsius, sine initio nas-
cendi,